

Vztah lesnické politiky a politiky životního prostředí

Ing. Petr Kuna

Brno, 5.12.2013

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY
ČESKÉ REPUBLIKY

Vztah lesnické politiky a politiky životního prostředí

Ing. Petr Kuna, Správa CHKO Broumovsko

AOPK ČR a její role v naplňování státní politiky životního prostředí (stručné představení na úvod)

- **Agentura ochrany přírody a krajiny ČR je organizační složka státu zřízená Ministerstvem životního prostředí.**
- **Patří mezi nejvýznamnější veřejnoprávními subjekty (mimo ministerstva), zajišťující odbornou a praktickou péči o přírodu a krajinu, spolu se správami národních parků a krajskými úřady.**

Hlavní oblasti činnosti

1. Sledování stavu přírody a dokumentace

sledování stavu biotopů a druhů, tvorba a správa ISOP, vedení ÚSOP, mapové služby

2. Státní správa a její odborná podpora

výkon státní správy v ochraně přírody a krajiny prostřednictvím správ CHKO, zajištění odborné podpory, metodická a znalecká činnost pro veřejnou správu

Hlavní oblasti činnosti

3. Péče o přírodu a krajinu

plány péče (24 CHKO, 2200 MZCHÚ), záchranné programy, praktická realizace opatření, administrace dotací, správa státního majetku, vyplácení náhrad za újmy

4. Práce s veřejností

poskytování informací, vzdělávání, publikační činnost, Domy přírody, knihovna, archiv

5. Mezinárodní spolupráce

CITES, EU, Členství v Evropském tematickém středisku biologické rozmanitosti a v Mezinárodní unii na ochranu přírody (IUCN)

Státní politika životního prostředí

Účel - poskytovat rámec a vodítko pro rozhodování a aktivity na mezinárodní, celostátní, krajské i místní úrovni, směřující:

- k dosažení dalšího zlepšení kvality životního prostředí jako celku i stavu jeho složek a součástí
- k uplatnění principů udržitelného rozvoje a k pokračující integraci hlediska životního prostředí do sektorových politik
- ke zvyšování ekonomické efektivity a sociální přijatelnosti environmentálních programů, projektů a činností.

Schválena vládou jako USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 17. března 2004 č. 235 na roky 2004 - 2010

Státní politika životního prostředí

Prioritní oblasti

- **ochrana přírody, krajiny a biologické rozmanitosti**
- **udržitelného využívání přírodních zdrojů, ochrany vod a ochrany před povodněmi, optimalizace materiálových toků a nakládání s odpady**
- **snižování zátěže životního prostředí pocházející z lidské činnosti, zlepšování environmentálních standardů pro kvalitu lidského života**
- **ochrana klimatického systému Země a omezení dálkového přenosu znečištění ovzduší**
- **zvyšování povědomí veřejnosti o otázkách životního prostředí**

Státní politika životního prostředí

aktualizovaná Státní politika životního prostředí na období 2012 – 2020
předložena vládě 9.1. 2013

„Hlavním cílem tohoto klíčového dokumentu je zajistit zdravé a kvalitní životní prostředí pro obyvatele České republiky, výrazně přispět k efektivnímu využívání veškerých zdrojů a minimalizovat negativní dopady na životní prostředí, včetně těch, které přesahují hranice státu,“ říká ministr životního prostředí Tomáš Chalupa.

Priority: snížení znečištění ovzduší, snižování rizikových látek z dopravy, ochrana vod a zlepšení jejich stavu, prevence a omezování vzniku odpadů, energetické úspory

Zásady státní lesnické politiky

- respektování závazků vyplývajících z mezinárodního práva i z členství v Evropské unii
- zajištění trvale udržitelného hospodaření v lesích (biodiverzita, produkční schopnost, regenerační kapacita, ochranné, hospodářské a sociální úlohy)
- zachování podílu lesů ponechaných samovolnému vývoji
- členit práva a povinnosti vlastníků lesů podle druhu vlastnictví, rovnováha mezi zájmy vlastníků lesa a veřejnými zájmy.

Schváleny vládou České republiky usnesením č. j. 854 ze dne 21. listopadu 2012

Zásady státní lesnické politiky

Dlouhodobé cíle státní lesnické politiky

- 1. Zajistit zachování lesa a lesní půdy pro budoucí generace.**
- 2. Zvyšovat konkurenceschopnost lesního hospodářství.**
- 3. Zvyšovat biodiverzitu v lesních ekosystémech, jejich celistvost a ekologickou stabilitu.**
- 4. Posílit význam lesa a lesního hospodářství pro ekonomický rozvoj venkova.**
- 5. Posílit význam školství, výzkumu a inovací v lesním hospodářství.**

Národní lesnický program

- **NLP II do roku 2013 schválen usnesením vlády 1.10. 2008 pod číslem 1221**
- **Nástroj praktické koordinace sektorových politik**
- **Závěry mají sloužit jako podklad pro nově přijímané zákony v rezortu MZe a MŽP**
- **Podklad pro zachování a rozvoj zdrojů finanční podpory**
- **Členěn na pilíře ekonomický, ekologický a sociální, podrobněji na 16 klíčových akcí**
- **Výsledky na WWW.UHUL.CZ pod záložkou NLP**

Mezinárodní úmluvy

- **Nástroj mezinárodní koordinace postupů**
- **Převážně dopady do oblasti legislativní**
- **Mohou vést k organizačním opatřením a poskytovat rámec pro finanční podpory důležité pro praktickou realizaci cílů úmluv**

Nejdůležitější mezinárodní úmluvy v oblasti ochrany přírody

- **Úmluva o mokřadech majících mezinárodní význam především jako biotopy vodního ptactva, Ramsar, 1971**
- **Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví, Paříž, 1972**
- **Úmluva o mezinárodním obchodě ohroženými druhy volně žijících živočichů a rostlin, Washington, 1973 (CITES)**
- **Úmluva o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů, Bonn, 1979**
- **Dohoda o ochraně netopýrů v Evropě, Londýn, 1991**
- **Úmluva o ochraně evropské fauny a flóry a přírodních stanovišť, Bern, 1979**
- **Úmluva o biologické rozmanitosti, Rio de Janeiro, 1992**
- **Evropská úmluva o krajině, Florencie, 2000**
- **Rámcová úmluva o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat, Kyjev, 2003**

Praktický význam mezinárodních úmluv v oblasti ochrany přírody a životního prostředí v podmínkách ČR

- **K většině úmluv přistoupila ČR počátkem 90. let minulého století**
- **Přímé dopady do národní legislativy – zákon 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, zákon o vodách, zákon o státní památkové péči, zákon o obchodování s ohroženými druhy, zákon o myslivosti, zákon na ochranu zvířat proti týrání**
- **Přímé dopady do legislativy EU a nepřímé dopady do národní legislativy ... směrnice 79/409/EHS o ochraně volně žijících ptáků + směrnice 92/43/ES o ochraně přírodních stanovišť a druhů = soustava NATURA 2000**
- **Podpora šetrného turistického ruchu – zvýšením prestiže chráněných území se značkou mezinárodní ochrany**
- **Rámec pro čerpání finančních podpor**

LEPŠÍ VĚCNÁ OCHRANA OHROŽENÝCH ČÁSTÍ PŘÍRODY

Nástroje státní politiky

- **Legislativní**
- **Finanční**
- **Organizační**
- **Vzdělávání, osvěta, práce s veřejností**
(EVVO environmentální vzdělávání, výchova a osvěta)

Milníky ochrany přírody v ČR – historie legislativních nástrojů

- 1838** Žofínský prales, nejstarší přírodní rezervace
v Evropě
- 1933** rezervace Adršpašsko-teplické skály, Praděd ...
- 1955** CHKO Český ráj
- 1956** zákon o státní ochraně přírody 40/1956 Sb.
- 1963** Krkonošský národní park
- 1991** CHKO Broumovsko
- 1992** zákon na ochranu přírody a krajiny 114/1992 Sb.
- 2004** zakotvení evropského práva (Natura 2000)

Příklad implementace legislativních nástrojů na území CHKO Broumovsko

Acidofilní bučiny

Květnaté bučiny

Štěrbínová vegetace vápnných skalnatých svahů

Sut'ový les

Smíšené jasanovo-olšové lužní lesy

Reliktní bory a inverzní smrčiny

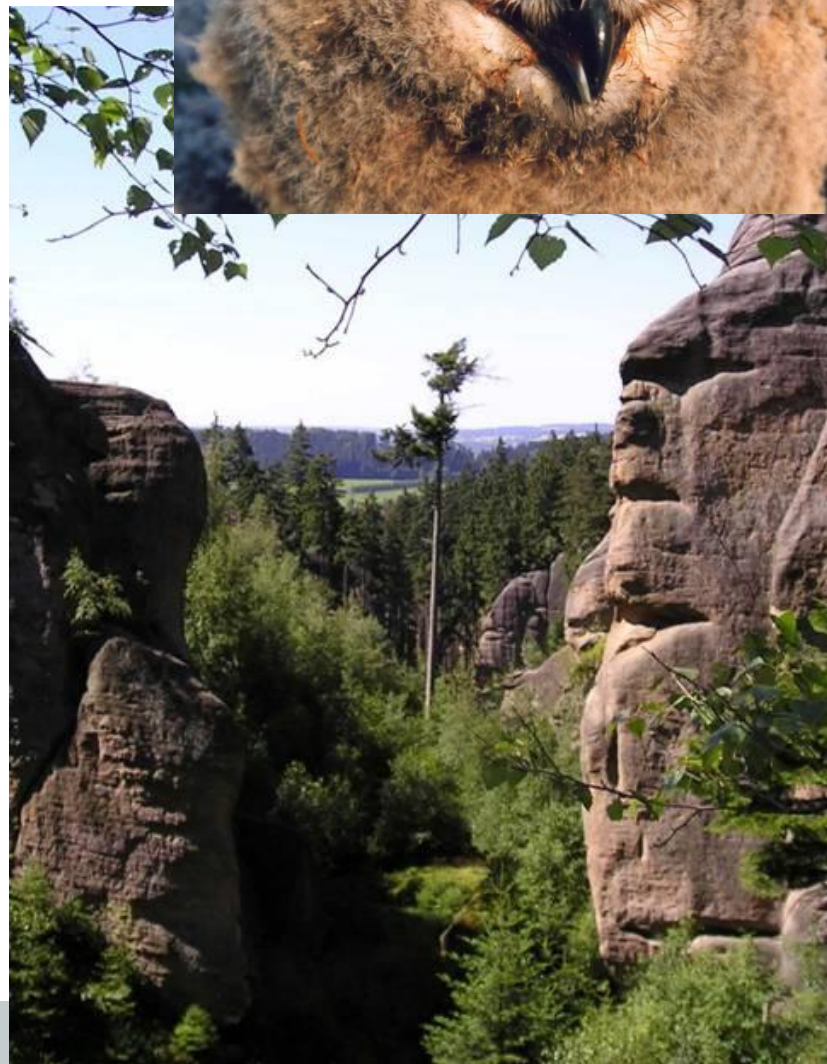

Čáp černý (*Ciconia nigra*)

Výr velký (*Bubo bubo*)

Sokol stěhovavý (*Falco peregrinus*)

Sýc rousný (*Aegolius funereus*)

Zastoupení lesa

v zónách CHKO Broumovsko dle kategorií (2003)

Druh pozemku	Kategorie lesa	Zóna CHKO			
		I.	II.	III.	IV.
lesní pozemky	les hospodářský	99	3 938	6 950	231
	les ochranný	1 634	306	102	0
	les zvláštního určení	1 599	872	435	0
CELKEM		3 332	5 116	7 487	231
Procento		21	32	46	1

NPR Adršpaško-teplické skály 1713 ha

NPR Broumovské stěny

558 ha

NPP Polické stěny 686 ha

Ptačí oblast (SPA) Broumovsko

Jedna z celkem 41 ptačích oblastí v ČR

Rozloha: 9 128 ha

Zahrnuje všechny významné pískovcové celky v CHKO Broumovsko

Druhy přílohy I., pro které je ptačí oblast vyhlášena:
výr velký (*Bubo bubo*), sokol stěhovavý (*Falco peregrinus*)

Evropsky významné lokality (EVL)

cca 1000 lokalit

cca 10% území České republiky

8 EVL v CHKO Broumovsko:

Adršpašsko-teplické skály, Broumovské stěny, Žaltman, Metuje a Dřevíč,
Vladivostok, Řeřišný, Stárkovské bučiny a Kozínek

Kompetence Správy CHKO Broumovsko

- CHKO Broumovsko vyhlášena v roce 1991 na 430 km²
- NPR Adršpaško-teplické skály, NPR Broumovské stěny
- NPP Polické stěny
- PR Křížová cesta a PR Ostaš, PR Farní Stráň
- PP Borek, PP Kočičí skály, PP Mořská transgrese, PP Pískovcové sloupky, PP Šafránová stráň
- SPA (Ptačí oblast) Broumovsko (Natura 2000)
- EVL: Adršpaško-teplické skály, Broumovské stěny, Žaltman, Metuje a Dřevíč, Vladivostok, Řeřišný, Stárkovské bučiny a Kozínek (Natura 2000)
- plus správa NPR a NPP mimo CHKO (NPP Babiččino údolí)

**NÁRODNÍ PŘÍRODNÍ
REZERVACE (NPR)
PAMÁTKA (NPP)**

1. NPR Adršpašsko-teplické skály
2. NPP Polické stěny
3. NPR Broumovské stěny

**PŘÍRODNÍ REZERVACE (PR)
PŘÍRODNÍ PAMÁTKY (PP)**

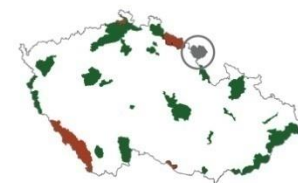
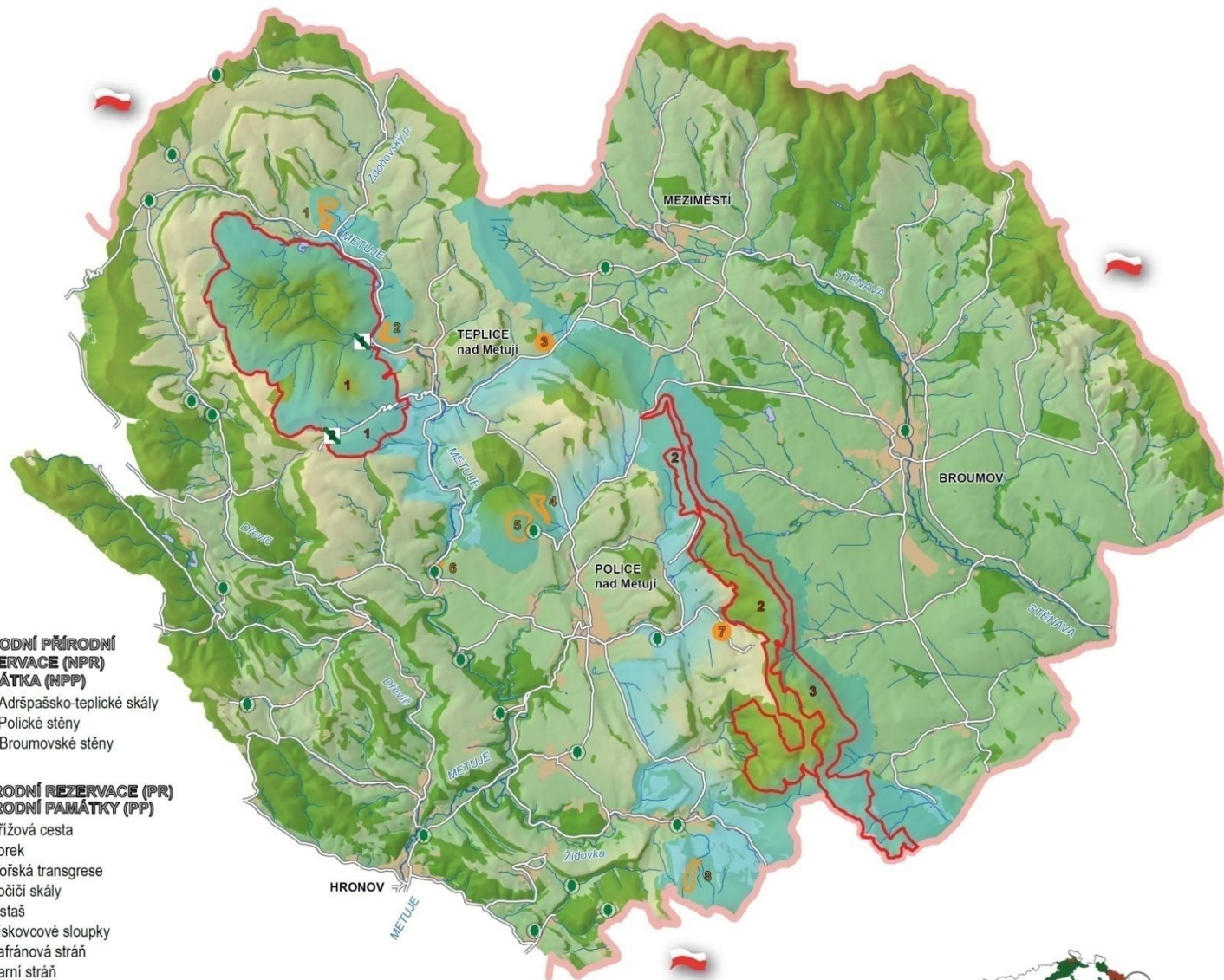
1. PR Křížová cesta
2. PP Borek
3. PP Mořská transgrese
4. PP Kočičí skály
5. PR Ostaš
6. PP Pískovcové sloupky
7. PP Šafránová strán
8. PR Farní strán

PTAČÍ OBLAST BROUMOVSKO

PAMÁTNÉ STROMY

NAUČNÉ STEZKY

1. Teplickým skalním městem
2. Jiráskovy skály

■ národní parky a CHKO Šumava
■ chráněné krajinné oblasti (CHKO)

Finanční nástroje ochrany přírody (Programy MŽP ČR)

V průběhu roku 2012 vykoupila AOPK ČR celkem 46 pozemků na celém území ČR o výměře necelých 33,7 ha, jejich celková kupní cena činila 3,02 mil. Kč (především v NPP a NPR).

Výkupy pozemků z fondu zvláště chráněných území

A group of hikers is walking across a wooden log bridge over a stream in a forest. The hikers are wearing backpacks and casual clothing. The forest is lush with green grass and trees. The scene is bright and sunny.

Správa nezcizitelného státního majetku ve zvláště chráněných územích

AOPK ČR spravovala 11 635 ha pozemků, z toho 1 360 ha pozemků určených k plnění funkcí lesa a dalších přibližně 1 350 ha ve spoluvlastnictví s jinými subjekty. Na lesních pozemcích realizovala opatření v celkové výši cca 0,7 mil. Kč z celkem 19 mil. Kč (rok 2012).

Program péče o krajinu

AOPK ČR v roce 2012 realizovala opatření v ZCHU na podporu předmětů ochrany dle plánů péče ve výši 84,7 mil Kč, z toho 12 mil. Kč na podporu lesa (výsadby, odumřelé dřevo). Mimo ZCHU byla realizována opatření za 24,2 mil. Kč

Program na obnovu přirozených funkcí krajiny (POPFK)

A landscape photograph showing a wire fence supported by wooden posts on a grassy hillside. The fence runs across the middle ground, with several wooden posts visible. The ground is covered with dry, yellowish grass. In the background, there are bare trees and a cloudy sky. The overall scene is a natural, somewhat desolate landscape.

**V roce 2012 financováno
109 opatření za 11,1 mil. Kč**

Operační program životního prostředí (OPŽP)

Osa 6

**V roce 2012 administrovala AOPK ČR
948 žádostí o finančním objemu 5,4 mld. Kč**

<http://www.dotace.nature.cz/>

Ostatní zdroje státní ochrany přírody

**Dar Vodafone 5,8 mil. Kč v
roce 2011**

Finanční podpora na základě veřejnoprávních dohod vč. dlouhodobých

V ČR uzavřeno 560 veřejnoprávních smluv na ochranu přírody.
Příklad – lesy v I. a II. zóně CHKO Orlické hory finanční podpora cca 0,5 mil. Kč.

Náhrada újmy

13 mil. Kč za rok 2012

Dohoda AOPK ČR a LČR, s.p. – příklad organizačního opatření na ochranu přírody v lesích

- rok 2002: *Dohoda o spolupráci při vymezování lesních porostů ponechávaných samovolnému vývoji a lesních porostů bez provádění hospodářských zásahů ve zvlášť chráněných územích a zajištění jejich monitoringu (max. 5000 ha)*
- Bezzásahová území dosud dohodnuta celkem v 9 lokalitách o celkové výměře 657 ha, další 3 lokality jsou v jednání
- Monitoring (sledování vývoje) těchto území zajišťuje s využitím nejmodernějších dostupných metod Oddělení ekologie lesa Výzkumného ústavu Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví (VÚKOZ), výstupy na:

www.pralesy.cz

Vzdělávání, osvěta, práce s veřejností (EVVO)

- **Spolupráce s neziskovými organizacemi**
- **Spolupráce s rezortem školství**
- **Spolupráce s kraji, popř. obcemi**

Role nevládních neziskových organizací

- **EVVO**
- **realizace praktických opatření na ochranu přírody**
- **Odborná vědecká činnost**
- **Popularizační a publikační činnost**
- **Zapojení veřejnosti**
- **Kontrola veřejné správy, účast ve správních řízeních, ovlivňování politických rozhodnutí**
- **Nadační činnost**
- **Výměna informací, mezinárodní spolupráce**

Významné nevládní organizace

**WWF, UNESCO, IUCN, EUROPARC,
Greenpeace ...**

**Český svaz ochránců přírody, Česká
společnost ornitologická, Zelený kruh,
Společnost pro trvale udržitelný život,
Ekologický právní servis, Hnutí DUHA,
Veronica, Arnika, Děti Země, Daphne,
Hnutí Brontosaurus ...**

Děkuji Vám za pozornost
www.ochranaprirody.cz